

E-handel

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Det är lika viktigt att följa livsmedelsreglerna när det gäller e-handel som när man säljer livsmedel i butik eller på andra ställen. Läs om vad som är specifikt för e-handel och centralt när det gäller regler och kontroll på området.

Vad är e-handel?

E-handel är en form av distansförsäljning och sker digitalt via webbplatser, sociala media, appar, e-post och liknande.

E-handel är en förkortning för elektronisk handel och har en snävare betydelse än distansförsäljning som också omfattar till exempel telefon- och postorderförsäljning. Tekniker för distanskommunikation definieras i artikel 2.2 u förordning (EU) nr 1169/2011.

E-handel sker främst via:

- Distansförsäljning på webbplatser:
 - e-shop
 - sociala medier
 - elektroniska marknadsplatser
- Appar
- E-post

Vem har kontrollansvar för e-handel?

Det finns inga särskilda regler i livsmedelslagstiftningen när det gäller ansvaret för kontrollen av livsmedelsföretag som bedriver e-handel. Det innebär att ansvarsfördelningen om behörig kontrollmyndighet följer regleringen i 23, 25 och 25 a §§ livsmedelsförordningen (2006:813).

Grundprincipen är att alla livsmedelsföretagare som ansvarar för anläggningar där det bedrivs verksamhet i något led av produktions-, bearbetnings- försäljnings- och distributionskedjan för livsmedel, till exempel genom e-handel, ska registrera sina anläggningar hos kommunen eller få dem godkända av Livsmedelsverket. Precis som för övriga verksamheter ska företag som bedriver e-handel bedömas utifrån kontinuitet och organisation. För primärproducenter som bara säljer små mängder primärprodukter, görs undantag från detta krav, och då räcker det med att de är registrerade hos länsstyrelsen.

Ibland behöver företagaren registrera sin verksamhet eller få den godkänd av två eller fler kontrollmyndigheter om anläggningar finns på flera ställen. Det gäller till exempel om företaget har kontoret, där försäljningen eller webbplatsen administreras i en kommun och lagret i en annan. Här kan de aktuella kontrollmyndigheterna med fördel gemensamt utreda behovet av separata registreringar för att uppnå en effektiv kontroll.

Om ett företag bedriver verksamhet från Sverige men till exempel har ett lager i ett annat EU-land, ska företaget vara anmält till en kontrollmyndighet både i Sverige och i det andra landet. Krav på registrering gäller oavsett om försäljningen från till exempel en webbplats bara vänder sig till svenska konsumenter eller till konsumenter i andra länder. Det gäller oavsett om företaget hanterar livsmedlen fysiskt eller inte. Se villkoren för registrering i artikel 6.2 förordning (EG) nr 852/2004.

Företag som bedriver e-handel kan som tidigare beskrivits, ha anläggningar i flera kommuner. Även för e-handelsverksamhet gäller att det inte finns något som säger att företagets registrering ska ske där verksamheten huvudsakligen kommer att bedrivas. Detta begrepp finns bara när det gäller anläggningar med mobil verksamhet.

En livsmedelsföretagare med en redan registrerad eller godkänd anläggning, som startar e-handel, ska meddela detta till sin kontrollmyndighet på samma sätt som om verksamheten till exempel skulle öppna en ny (fysisk) butik i samma byggnad som sin tillverkningsanläggning. Båda förändringarna är att betrakta som en betydande förändring av verksamheten. Se artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004 och 11 § LIVSFS 2022:8.

Ibland kan det vara svårt att avgöra om ett företag som säljer livsmedel via e-handel, till exempel på digitala plattformar, är en del av livsmedelskedjan eller bedrivs som ett livsmedelsföretag och vem som då är livsmedelsföretagare. Bland dessa företag finns olika typer av modeller och lösningar för beställningar, transporter och betalningar samt hur avtal mellan olika aktörer ser ut. Detta kan i vissa fall påverka vem som räknas som livsmedelsföretagare och i vilken del av livsmedelskedjan dennes ansvar ligger.

Ibland har företaget en organisation som gör att det inte finns ett tydligt livsmedelsföretag i Sverige. Om det finns ett livsmedelsföretag som stadigvarande bedriver verksamhet i Sverige och det finns personal, utrustning och/eller lokaler i Sverige, finns det också minst en anläggning i någon form. Dessa anläggningar ska registreras i den kommun där verksamheten i huvudsak bedrivs och det spelar ingen roll om livsmedelsföretaget är svenskt eller utländskt.

För att kunna planera kontrollen bör kontrollmyndigheten känna till vilka livsmedelsanläggningar som är registrerade och som bedriver e-handel. Myndigheterna bör därför vara noga med att ta in uppgifter om e-handelsförsäljning redan vid registrerings- eller godkännandeförfarandet och kan behöva anpassa information, blanketter och liknande så att de tydligt anvisar att och hur dessa uppgifter ska lämnas.

En anmälan om registrering av en anläggning ska bland annat innehålla uppgifter om plats där verksamheten ska bedrivas och en beskrivning av verksamhetens art. En livsmedelsföretagare som bedriver e-handel behöver därför lämna uppgifter om de webbplatser, digitala marknadsplatser med mera som företaget använder för försäljning till konsument eller försäljning till andra företag (B2B, business to business) så att kontrollmyndigheten kan bedriva kontroll.

Livsmedelsanläggning, livsmedelsföretag och livsmedelsföretagare

Verksamheter som inte omfattas av livsmedelslagstiftningen

Oregistrerade livsmedelsanläggningar som bedriver e-handel

Livsmedelsföretagare som bedriver e-handel ska registrera sina anläggningar, se artikel 6.2 förordning (EG) nr 852/2004. Eftersom webbplatser vanligtvis har öppet dygnet runt bör utgångspunkten vara att kontinuitetskriteriet är uppfyllt. Därefter ska även kravet om viss grad av organisation bedömas. Avtalsvillkoren på webbplatsen/marknadsplatsen/plattformen kan vara till hjälp för kontrollmyndigheten att se vem/vilka som står bakom den och om de ska vara registrerade som livsmedelsföretag.

Om en kontrollmyndighet får kännedom om ett företag som bedriver e-handel med livsmedel och som bedöms vara en livsmedelsanläggning utan godkännande eller registrering, bör åtgärder vidtas.

Registrering och godkännande

Begreppen viss kontinuitet och viss grad av organisation

Sanktionsavgifter

Webbplatser utan kontaktuppgifter

I vissa fall framgår det inte vilken företagare som står bakom försäljningen på till exempel en webbplats eller i en Facebook-grupp. Då är det svårt att veta om företaget har en registrerad anläggning eller inte. Det finns vissa tekniska möjligheter att spåra sådan e-handel, det vill säga ta reda på vilket företag som ligger bakom e-handeln. Kontrollmyndigheter kan kontakta Livsmedelsverket för att få hjälp med detta.

Kontroll av e-handel

Företagare som säljer livsmedel via e-handel ska ha offentlig kontroll precis som alla andra livsmedelsföretag. Det har ingen betydelse om livsmedel säljs via internet eller i en vanlig butik, på ett kafé eller i en restaurang. Livsmedelsinformationen ska vara korrekt vare sig försäljningen sker i en fysisk butik eller via distanshandel.

Kontroll av e-handel är många gånger lämplig att utföra på distans från myndighetens kontor, det vill säga inte på plats på verksamhetsutövarens anläggning. Kontrollen kan då genomföras både förannmald och oanmald. Om kontroll utförs oanmald bör den meddelas livsmedelsföretagaren direkt efteråt.

Vid kontroll är det viktigt att fynd av avvikelser, kontaktuppgifter, påståenden om livsmedlen med mera dokumenteras. Gör skärmdumpar vid kontrollen på till exempel webbplatsen eller i appen där företaget har sina produkter till försäljning. Se till så att även datum/tid kommer med. På så sätt undviker du som inspektör att förlora informationen om sidan ändras eller försvinner.

Livsmedelsinformation vid e-handel

Precis som vid vanlig handel ansvarar livsmedelsföretagaren livsmedelsinformationen i samband med e-handel, det gäller både informationen på webben och informationen som kunden får på och med varan.

Livsmedelsinformation vid e-handel

Digitala marknadsplatser

En digital plats där säljare och kunder möts och handel sker digitalt är en så kallad digital marknadsplats, till exempel Facebook. Här marknadsför ofta livsmedelsföretag sina varor.

Digitala marknadsplatser och sociala medier

Digitala leveranstjänster

När företag som via en digital plattform erbjuder livsmedel och transport till konsumenter, kallas det digitala leveranstjänster.

Digitala leveranstjänster

Inköp under dold identitet

Det är möjligt för en kontrollmyndighet att i sin kontroll göra inköp under dold identitet. Detta kan vara särskilt lämpligt vid vissa kontroller av e-handel.

Inköp under dold identitet

Information låst för andra än medlemmar

Vid offentlig kontroll av verksamheter med e-handel som erbjuder sina kunder inloggning till delar av webbplatsen eller till exempel slutna Facebook-grupper, är det viktigt att informationen kontrolleras också i dessa låsta rum eller grupper. Du har som inspektör rätt till att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar. Det framgår i 20 § livsmedelslagen (2006:804). Det finns även en skyldighet för aktörer att på begäran av kontrollmyndigheten ge myndighetens personal tillgång till bland annat dokument och annan relevant information i den utsträckning det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra offentlig kontroll, se artikel 15.1 i förordning (EU) 2017/625.

Myndighetens rätt till upplysningar och tillträde

E-handel som vänder sig till konsumenter i andra länder

I de fall livsmedelsföretagare i Sverige säljer livsmedel via e-handel till konsumenter i andra länder ska även webbplatserna, som vänder sig till andra länder, kontrolleras av den behöriga kontrollmyndigheten.

Vid försäljning till konsumenter och livsmedelsföretag utanför EU, måste relevanta EU-regler och svenska regler vara uppfyllda, men också regler som finns i landet där konsumenterna finns. Det går alltså inte att enbart uppfylla reglerna i tredje land och bryta mot EU-reglerna. Se artikel 12.1 i förordning (EG) nr 178/2002. Däremot kan livsmedelskontrollen i Sverige bara bedriva kontroll utifrån våra svenska regler och EU-regler, inte utifrån regler i mottagarlandet (till exempel språk för märkningen av produkten eller förbjudna ämnen i nationell lagstiftning i mottagarlandet).

Företag som bedriver e-handel och har en livsmedelsanläggning registrerad hos en kontrollmyndighet, kan ha webbplatser på flera olika språk. Detta kan innebära att kontrollmyndigheten måste granska även dessa sidor. Det bör ingå i den planerade kontrollen men skulle även kunna initieras av eventuella klagomål, till

exempel från myndigheter i andra länder.

Om livsmedlen enbart ska säljas i ett annat land än Sverige behöver den obligatoriska livsmedelsinformationen som lämnas på webbplatsen inte vara på svenska. Om livsmedlen däremot även ska säljas till konsumenter i Sverige behöver all obligatorisk livsmedelsinformation också ges på svenska, se 5 § LIVSFS 2014:4.

E-handel som vänder sig till konsumenter i Sverige, men drivs från andra länder

Webbplatser och annan e-handel som vänder sig till svenska konsumenter men drivs av en företagare som har sin verksamhet i ett annat land, ska kontrolleras av det landets kontrollmyndighet(er). Detta gäller även om dessa företag säljer till svenska konsumenter med till exempel svenska som språk, när priser anges i SEK eller när det finns information om leveranser till Sverige.

Om avvikelser mot gällande regler upptäcks av en svensk livsmedelskontrollmyndighet bör Livsmedelsverket underrättas. Livsmedelsverket kan då kontakta berörda myndigheter i det aktuella landet, som verksamheten bedrivs från, för att informera dem om avvikelserna. Livsmedelsverksamheter som bedrivs från ett annat land ska kontrolleras av det andra landets kontrollmyndighet.

RASFF och AAC

Livsmedelsverket genomför regelbundet sökningar på webbplatser som vänder sig till svenska konsumenter men där företagen och verksamheten bakom webbplatserna befinner sig i andra länder. Sökningarna utgår främst från livsmedel som av olika anledningar kan innebära hälsorisker för konsumenter, till exempel kosttillskott med förbjudna substanser.

Primärproducenters försäljning via e-handel

Även primärproducenter kan sälja sina livsmedel via e-handel och ska följa samma regler som vanligt gällande registrering, hygien, information.

Vägledningen om primärproduktion

Exempel på livsmedelsföretag i primärproduktionen

Gränsen mellan primärproduktion och senare led

Direkta leveranser av små mängder primärprodukter och visst slags kött

Jakt och vilt

Honung

Ägg

Groddar, skott och microgreens

Ekologiska livsmedel i e-handeln

Många som säljer livsmedel via e-handel vill saluföra dem som ekologiska eller ange att livsmedlet innehåller ekologiska ingredienser. För att få göra det måste verksamheten vara anmäld till ett godkänt kontrollorgan och vara certifierad.

E-handel som vänder sig till slutkonsument ska stå under ekologisk kontroll. Det finns undantag från kravet på anmälan och kontroll för dem som uteslutande tillhandahåller ekologiska produkter direkt till slutkonsument. E-handel till slutkonsument räknas dock inte som en direkt försäljning inom ekologisk försäljning eftersom köpet har gjorts upp i förväg. Undantaget från anmälan till ett godkänt kontrollorgan gäller bara när säljare och köpare träffas fysiskt vid själva köptillfället. Se EU-domstolens dom i mål 289/16 den 12 oktober 2017, Kamin und Grill Shop GmbH.

Storhushållsverksamhet, som inkluderar restauranger och cateringverksamheter, omfattas inte av reglerna för ekologisk produktion, vilket betyder att den typen av verksamhet inte behöver certifieras. Det innebär till exempel att en restaurang med webbplats där beställning av restaurangmat kan göras, eller cateringverksamheter som säljer via REKO-ringar, kan framhålla att ekologiska ingredienser har använts

vid tillagningen av rätterna men de kan inte marknadsföra de tillagade rätterna som ekologiska. Se artikel 2 förordning (EU) 2018/848 och artikel 2.2 d förordning (EU) nr 1169/2011. Vid en kontroll måste företagaren också kunna visa att det stämmer, det vill säga kunna visa att ingredienserna är ekologiska.

Alla aktörer - både livsmedelsföretag och privatpersoner - som omfattas av reglerna för ekologisk produktion men inte omfattas av ett undantag, och som säljer ekologiska livsmedel via e-handel ska vara anmälda till ett kontrollorgan.

Kom ihåg vid försäljning av ekologiska livsmedel via en REKO-ring

Alla som omfattas av reglerna för ekologiska produktion ska vara anmälda till ett kontrollorgan. Det gäller både livsmedelsföretag och privatpersoner.

Kontroll av ekologiska livsmedel

Senast uppdaterad 6 oktober 2025 Ansvarig grupp ROR_LH